

L. 71. Fieri och bröllop.

Ungdomarna blev ofta bänkade på kyrkbänken, vid bröllop eller marknader.

Sammankomster mellan flickor och pojkar var för våra strängt bevakad än de är nu.

Det var alltid de ekonomiska anständerna, hustrurna som spelade den största rollen vid val av livsledsagare. Ofta var det en "bönman" som gjorde vissa förslag på personer som de tyckte kunde vara ett passande parti för vederbörande.

Gåmna begränsades giftemålet inom socknen eller grannsocknen. På vissa orter gick man ej utanför sin egen by för att välja utgiftspart. som t. ex. i Skärtinge by i Dädesjö socken, där äro de stäkt med varandra alla byaborn.

Det var ofta att föräldrarna satte sig emot ett giftemål som de ansågo opassande.

de skulle vara från lika stora gårdar och
hava det lika ställt ekonomiskt sett.

Ofte var det föräldrarna som förde samman de
unga, eller var det "bönarna" som styrde
om det hela. Bönarna brukade veder-
gällas med en vit linneskjorta.

Var det så att pojken friade själv, gav
hon sig till den tilltänktes hem och hade
en present med sig, ett "silkesklä" (silke-
chalet) eller silkeschal med sig till flickan.

Det kunde hända att flickan sprang och
gömde sig, om hon ej gillade föräldrarnas
överenskommelse om barnens giftemål.

Då ungdomen klädde "ärsport" dagen innan
bröllopet bjöd alltid värdfolket på bröllops-
gårdens på kaffe var ärsporten och brud-
grannarna var uppsatta.

Förning hade alltid släktingarna och de närmaste grannarna med sig till brölloren, det var vithakar, äggastar, sminkhelser m.m.

Vid bröllop och även andra kalas samlade man ihop pengar till kökspersonalen, det kallades att "lägga kockapånga" det var någon som gick omkring med en tallrik, eller flera sattes den på bordet för att lägga pengarna i.

Dans var det alltid vid brölloren. Bruden dansade först med brudgummen, denna dans kallades "brudansen", sedan dansade hon med de närmaste släktingarna och sedan med grannarna.

L.U.F. 72. Väster i hushåll, läskonst och magi.

Före användes syror till matlagning, de tillagades som spröat.

Morötter användes för till smatsparriska, men den rätten är alldeles bortlagd nu för tiden.

Svamp bröjades och användes här också. 1925. Den första jag minns som plökade svamp det var också. 1930. Vi skrattade åt honom och tyckte att det var konstigt att han plökade korvsvamp för att äta, det var Karl-Johan svamp, men vi kallade den alltid för korvsvamp.

Före brukade man alltid bräa någon björk eller lönn och slog en träplugg i hålet, pluggen gick 20-30 cm utanför trädstammen och på denna trängde man sprö, denna tömdes så fort den blev full, detta blev vad man kallade "björkelag" eller "barkelag" och "lönnelag".

detta sades vara: "Den fattiges nejölleke"

Kamfer brukade användas för att slå i brännvin, detta användes som medicin. Det var en gammal man här i Höpaväns by som bortat lunginflammation på sig själv med kamferbrännvin ett par gånger, sedan rekommenderade han till alla som han misstänkte hade lunginflammation att de skulle använda sådant brännvin och hade alltid sådant att ge bort. Han brukade säga: Från den dagen har det alltid funnits kamferbrännvin i mitt hus.

"Nejölmaris" (nejölmoris) användes till att fånga flugor med, man tog några kvistar nejölmaris och band ihop och hängde i taket, när man det blev kväll flög flugorna in i riset så tog man en prång omkring och bar ut alltsammans.

"Nejölmaris" användes även till färquing blandat med kopparrök blev det grå färg.

Till färgning användes "hornakäxa" (lundkäx) och "äugabolla" färgen blev gul.

Till grön färg: "hornakäxa", "äugabolla" och kopparrök.

Stenarnas afärgat (brunt) blev av en sorts mossor som växte på stenarna.

Blommor i trädgården: Vallmo, "däsmor", blåklackor "rödpyttor" (tusenklöna), salvia, abrodd, lavendel m.m.

~~Porten~~ Brunört användes till medicin, även en sorts lava med stora flata blad som växer på stenar, detta användes till kreatur.

En s.k. "hök quenna" fanns i Sävströmen och kallades "Sävströmsquenna" som många besökte, hon gjorde avkok av växter till medicin bl. a. använde hon brunört och johannesört.